Budapest, 1893. január 9-én. | Jüdisches Volksblatt. | III. évfolyam 6. sz.

יידישעס פאלקסבלאטט.

אונפארטייאישעס ארגאן פיר פאליטיק אונד יידישע אינטערעססען.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50.
פרענומעראציאנס-פרייז דעם בלאטטעס:
פיר עסטערייך-אונגארן:
גאנציאהריג 10 גולד', האלביאהריג 5 גולד', פירטעליאהריג 2 גולד'
פיר דאס אויסלאנד:
גאנציאהריג 12 גולד', האלביאהריג 6 גולד', פירטעליאהריג 3 גו[illegible]

פרענומעראציאנסגעלדער, זא וויא אללע זענדונגען זינד צו ריכטען אן דיא רעדאקציאן דעם „יידישעס פאלקסבלאטט" בודאפעסט, וואורמהאף.

Megjelenik hetenkint 5-ször.
ערשיינט פינפמאל וואכענטליך
אנצייגען אונד פאנקורזע פאן געמיינדען ווערדען ביללינסט בערעכנעט.
רעדאקציאן אונד עקספעדיציאן: בודאפעסט, וואורמהאף.

בודאפעסט מאנטאג כ"א טבת תרנ"ג. | Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR. הערויסגעבער אונד רעדאקטער: מ' דארנבוש. | דריטטער יאהרגאנג, נוממער 6

אונזער „יידישעס פאלקסבלאטט"
ערשיינט יעדען טאג
(מיט אויסנאהמע פאן זאמסטאג אונד זאננטאג)
אונד קאסטעט
פער קווארטאל נור פל' **2.50**

דער אנטיסעמיטיסמוס אין פראנקרייך.

אונטער דעם טיטעל „פאנאמא-ענטריסטונגס-מיעטינג" האטטען דיא ביידען פאריזער יודענפרעססער דרימאן אונד מארעה פיר פרייטאג, דען 6. יאננער, איינע פערזאממלונג איינבערופען, דיא איינען זא שטירמישען פערלויף נאהם, דאס דיא פאליצייא דיעזעלבע אויסאיינאנדעריאגען מוססטע.

נאך עראפפנונג דער פערזאממלונג וואורדע דער פאנאמא-שקאנדאל בעשפראכען, וואראן דרימאן אונד מארעה העפטיגע אויספאללע געגען דיא יודען קניפפטען. זיא לעגטען איין פראגראמם פאר, אין וועלכעם „דיא ריקקגאבע דעם אונרעעלל ערווארבענען פערמאגענס אונד דעם געזאממטען אין יידישען האנדען בעפינדליכען קאפיטאלס, זאוויא דיא אויפהעבונג דער בירגערליכען רעכטע דער יודען" געפארדערט ווירד.

ניכט נור אנטיסעמיטען, זאנדערן אויך אנארכיסטען, וועלכע בעקאננטליך דיא בעזייטיגונג יעדער רעגיערונגס-פארם אנשטרעבען, נאהמען אן דיעזער פערזאממלונג טהייל. עס קאם צו איינעם צוזאממענשטאסס צווישען דען אנארכיסטען אונד דען אנטיסעמיטען. וואהרענד דיעזע איהרע רעדען היעלטען, שטירמטען יענע הערבייא, אום דאס ווארט אן זיך צו רייססען. דאדורך ענטשטאנד איין אונגעהייערער שקאנדאל. אויף איין צייכען דעם אנוועזענדען פאליצייא-קאממיסארס דראנגען צווייהונדערט פאליציסטען איין, וועלכע דיא לארמער פערדראנגטען. וואהרענד דיעס געשאה, פיעל איינע באמבע מיט ברעננענדער לונטע. דיא אויסאיינאנדערגעיאגטען צאגען צום פאלאסטע דעם באראנס ראטהשילד, דאך שריטט אויך היער דיא פאליצייא ענערגיש איין. נאכדעם מעהרערע פערהאפטונגען פארגענאממען ווארדען וואָרען, צערשטרייטען זיך דיא דעמאנסטראנטען.

דאס דיא אנארכיסטען אוים דער פאנאמא-אנגעלעגענהייט פיר איהרע צוועקקע קאפיטאל שלאגען, ערשיינט נאך איינינערמאססען בעגרייפליך. זיא פינדען אין דעם פאנאמא-שקאנדאל ליידער שטאפף גענוג, אום דארויף צו פערוויזען, וויא זיך דיא גראססען אונד פארנעהמען אויף קאסטען דעם פאלקעס אין אונרעדליכער וויזע בערייכערן. דען אנטיסעמיטען אבער פעהלט אויך נור דער גערינגסטע שיין פאן בערעכטיגונג, דיא פאנאמא-אנגעלעגענהייט מיט דער „יודענפראגע" צו פערוויקקעלן.

וויר האבען בערייטס איינמאל דארויף אויפמערקזאם געמאכט, אונד אויך אהנע בעמערקונג מוסס זיך יעדערמאנן דיא טהאטזאכע אויפדראנגנט האבען, דאס עס צום ווייטאוים גראססטען טהיילע ניכט-יודען זינד, דיא אוים דער פאנאמא-אנגעלעגענהייט נוטצען געצאגען האבען. נור צווייא יודען זינד אין דיעזער טרויריגען אפפארע גענאננט ווארדען: קארנעליוס הערץ, דער צו דען הויפטמאכערן דערזעלבען געהארטע, אונד דער דעפוטירטע נאקעה, דער דאבייא איינע ציעמליך אונטערגעארדנעטע ראללע שפיעלטע. אבער אויך דיעזע ביידען זינד אללעס אנדערע עהער, אלס יודען. שליעסליך בלייבט נאך באראן ריינאך צוריקק, דער זיך דען פאלגען זיינער פאנאמא-שפעקולאציאנען דורך דען זעלבסטמארד ענטצאגען האט. דיעזער באראן וואר איין געבארענער כריסט; דא אבער זיין פאטער איין געטויפטער יודע וואר, גלויבען דיא אנטיסעמיטען זיך דאצו בערעכטיגט, אללע שולד דען יודען אים אללגעמיינען צוצושרייבען.

טהאטזאכע יעדאך איזט עס, דאס איינע גאנצע מאססע כריסטליכער קאפאציטאטען אין יענע אונזעליגע רייהע פאן פערזאנען געהארען, דיא אוים אנלאסס דעם פאנאמא-שקאנדאלס געלד-בעשטעכונגען אנגענאממען האבען. עס געהארען היעצו מיניסטער, הערפארראגענדע שטאאטסמאננער, זאלכע פאליטיקער, דיא אים אפפענטליכען לעבען פראנקרייכס איינע מאסגעבענדע ראללע שפיעלען אונד דערען נאמען מאן ביז יעטצט פאן יעדעם מאקעל פרייא גלויבטע.

צווייא פערדערבען בריננענדע עלעמענטע שטרייטען נון אין פראנקרייך אום דען פארטהייל, וועלכען זיא אוים דעם פאנאמא-שקאנדאל פיר זיך ציעהען מאכטען: דיא אנטיסעמיטען אונד דיא אנארכיסטען. דאס דיעזע לעטצטערען דער רעגיערונג וויית אונאנגענעהמער זינד, אלס דיא ערסטערען, איזט זעלבסטפערשטאנדליך. דיא אנטיסעמיטען זינד אין ערסטער רייהע נור דען יודען געפאהרליך. דיא אנארכיסטען היננעגען וואללען דען טאדעס-שטאסס גאנץ דירעקט געגען דיא רעגיערונג פיהרען. וויא עס שיינט, ריכטעט זיך דיא פראנצאזישע רעגיערונג גאנץ דאנאך. וויר ענטנעהמען דיעס אוים דעם אינהאלטע דעם פאריזער טעלעגראממעס, וועלכעס דיא בעגעבענהייטען אויף דעם שויפלאטצע דער דעמאנסטראציאנס-פערזאממלונג שילדערט. עס הייססט אין דיעזער דעפעשע: „אלס דיא אנארכיסטען געוואלטזאם דיא רעדנערטריבינע בעזעטצטען, דראנגען אויף איין צייכען דעם פאליצייא-קאממיסארס צווייהונדערט פאליציסטען איין אונד פערטריעבען דיא אנארכיסטען."

דער בעהארדליכע בעפעהל צום פארגעהען געגען דיא אנארכיסטען וואר אלזא שאן אים פאראוים ערטהיילט. דיא אנטיסעמיטען ליעס מאן רוהיג דען רויב געגען דיא יודען פרעדיגען; ערסט אלס דיא אנארכיסטען זיך דעם ווארטעס בעמאכטיגען וואללטען, פאנד זיך דיא לאבליכע פאליצייא צום איינשרייטען פעראנלאססט.

דיעזער פארגאנג לאססט פערמוטהען, דאס עס דער געגענווארטיגען פראנצאזישען רעגיערונג, דיא זיך אין איינער זעהר קריטישען לאגע בעפינדעט, גאר ניכט אונוויללקאממען ווארע, ווענן עס געלינגען קאננטע, דיא אויפמערקזאמקייט דעם פאלקעס פאן דען בעשטאכענען רעגיערונגס-קאפאציטאטען אב- אונד אויף דיא יודען צו לענקען. עס איזט שאן אפט פארגעקאממען, דאס מאן דארט, ווא פאן יודענהאסס גאר קיינע שפור וואר, דען אנטיסעמיטיסמוס אבזיכטליך מאכטע, אום זיך דורך דיעזעס „קליינערע איבעל" איינעם גראססערען צו ענטציעהען.

בעשטאטיגט זיך דיעזע פערמוטהונג, דאנן געהט דיא פראנצאזישע רעפובליק מיט ריעזענשריטטען איהרעם פערדערבען ענטגעגען. פערזוכט זיא איהרע רעטטונג דורך קינסטליכע שיינ-מיטטעל, וועלכע דיא מאססע נור פיר דען אויגענבליקק בלענדען קאננען, דאנן פיהרט זיא זעלבסט דען לעטצטען שטאסס געגען זיך. איין זאלכעס פעראבשייאונגס-ווערטהעס שיינמיטטעל ווארע דיא בענוטצונג דעס אנטיסעמיטיסמוס. דיא רעפובליק אין פראנקרייך האט הייטע זעהר פיעלע וואונדע שטעללען, אבער נאך איזט זיא ניכט אונרעטטבאר פערלארען. ווענן זיא ניכט דיא ציגעל אוים דער האנד לאסט אונד מיט אללער ענערגיע איינען ריקקזיכטסלאזען רייניגונגס-פראצעסס אין איהרער איגענען מיטטע פארנימממט, דאנן מוסס זיא אלס זיעגערין אוים דעם אללערדינגס זעהר שווערען קאמפפע הערפארגעהען. פאר אללעם אבער מוסס זיא דארויף בעדאכט זיין, זיך דורך איין שטיללשווייגענדעס פאקטירען מיט דען אנטיסעמיטען ניכט דיא הויפטגרונדלאגע צו ענטציעהען, אויף וועלכער זיא בערוהט, אונד דיא גאנצע וועלט וייסס, וויא דיעזע גרונדלאגע הייססט: „פרייהייט, גלייכהייט אונד ברידערליכקייט!"

מ' דארנבוש.

טאגעס-נייאיגקייטען.

(קאניג קארל פאן רומאניען) האט געסטערן, אויף דער רייזע נאך זיגמארינגען צור האכצייט דעס רומאנישען טהראנפאלגערס, אום 3 אוהר נאכמיטטאגס בודאפעסט פאססירט. אין וויען טראף דער רומאנישע קאניג געסטערן אום 8 אוהר אבענדס איין אונד פוהר נאך קורצעם פערוויילען ווייטער.

(אויסצייכנונג איינעס יידישען ארצטעס.) דעם געמיינדע-ארצט העררן דר' עמאנועל גאלדשמיעד אין סטאניסלוי וואורדע פאן זיינער מאיעסטאט דאס גאלדענע פערדיענסטצייכען פערליעהען, אונד צוואר „אין אנערקעננונג זיינער פיעלאהריגען, פפליכטטרייען אונד ערשפריעסליכען בערופסטהאטיגקייט."

(באראן ראטהשילד פיר דיא בודאפעסטער ארמען.) באראן אלבערט ראטהשילד האט אוים אנלאסס זיינער יינגסטען אנוועזענהייט בייא דען היעזיגען וואלוטא-קאנפערענצען איינען שאנען אקט דער וואהלטהאטיגקייט פאללצאגען, אינדעם ער דעם הויפטשטאדטישען מאגיסטראט 5000 פל' צור פערטהיילונג אן דיא ארמען בודאפעסטס איבערמיטטעלטע.

ס׳ 1531 נ׳ 1 אונד נ׳ 74, ס׳ 1649 נ׳ 18, 73 אונד נ׳ 75, ס׳ 1696 נ׳ 51 אונד נ׳ 70, ס׳ 2249 נ׳ 60 אונד 87, ס׳ 2383 נ׳ 15, 18, 34 אונד נ׳ 89, ס׳ 2821 נ׳ 33, ס׳ 3041 נ׳ 3, 44 אונד נ׳ 50, ס׳ 3432 נ׳ 25, ס׳ 3772 נ׳ 49 אונד נ׳ 70, ס׳ 3863 נ׳ 2, 73 אונד 86 אונד ס׳ 3985 נ׳ 35. אויף אללע איבריגען אין דען געצאָגענען 19 סעריען ענטהאלטענען, היער ניכט בעזאָנדערס אויפגעפיהרטען געווינג-נוממערן ענטפאללט דער קליינסטע טרעפפער אים בעטראגע פאָן יע 200 גולדען.

— II. קאָממונאל-לאָזע. —

(שלוסס.)

יע פל׳ 250 געוואננען ס׳ 79 נ׳ 71, ס׳ 238 נ׳ 84, ס׳ 579 נ׳ 24, ס׳ 694 נ׳ 16 ס׳ 742 נ׳ 76, ס׳ 977 נ׳ 80, ס׳ 1632 נ׳ 38, ס׳ 1674 נ׳ 4, 51, 74, ס׳ 1973 נ׳ 6 אונד ס׳ 2982 נ׳ 51. אויף אללע איבריגען אין דען פערלאָזטען 13 סעריען ענטהאלטענען, היער ניכט בעזאָנדערס אויפגעפיהרטען 1280 נוממערן פאללט דער קליינסטע בעטראג פאָן יע 140 פל.

— III. טריעסטער-לאָזע. —

(שלוסס.)

יע פל׳ 200 געוואננען: נ׳ 144, 3632, 7856, 8928 אונד 10446; יע פל׳ 150 געוואננען: נ׳ 4505, 5788, 6526, 7258 אונד 8787.

חידה (*.

נוהג בזכר ולא בנקבה,
זורח במזרח ונעלם במערבה,
בא בזדון וסר משגגה.

י׳ ארנשטיין, פאלאָטשא.

*) שמות הפותרים יגלו בהעלה אשר יופיע ביום ו׳ הבע״ל.

רעטהזעל.

איין קאָפף אונד נור איין פוסס
איזט׳ס, וואס איך האבען מוסס;
דער קאָפף האט איינע מיטצע,
דער פוס האט איינע שפיטצע.

מיזעס.

אויפלאָזונג דער ראַטהזעל אין נוממער 154:
I. דער חידה: דוד (בן ישי).
II. דעס דייטשען: שאטטען.

ריכטיג האבען געלאָזט:

ביידע, דיא הערדען: א׳ לאזאר באנפי-הוניאד, פ׳ נאָטטליעב שאָבאָרשין, ב׳ גלאטטשטיין ה׳-סאָללער, א׳-שפאָן אבי-האלמאי, א׳ רובין אונד ב׳ ליכטשיין עפעריעס, א׳ שעכטער פשעצלאָוו;

דיא חידה, דיא הערדען: ה׳ גייגראָשל פאלאָטשא, י׳ גאָטטעהרער פאָלדעש, איז׳ גרין מאטטערסדאָרף, א׳ ווייס נ׳-שאיאָ, ל׳ לאָווינגער פעטראָשעני, משה מאגן קריוויאן;

דאס דייטשע, דיא דאמען: קאטהי רוסנאק מאטטערסדאָרף, ערנעסטינע גוטטמאנן פאָררא-ענטש, אונד דיא הערדען: ס׳ וויטטמאנן קיש-באבאָטה, י׳ ד׳ צינן מעדיאסוי.

בריעפקאסטען דער רעדאקציאָן.

הערדן ס׳ לאנגה אין שעליעב: 1) אין דיא פינאנצדירעקציאָן, 2) צור קענגטניסס גענאָממען. — נאך סווידניק: דא זיא דיא אוויזירטע שלייפע ניכט איינגעשיקקט האבען, קאָננען וויר איבער איהרען נ׳ וואונש ניכט ענטשיידען. — הערדן וו׳ ריענעלהויפט אין זבאָרוי: גענגען זיא אונס געפל׳ דיא ניכט ערהאלטענע נוממער, וועלכע וויר איהנען גערנע נאכזוענדען וואָללען. — הערדן ס׳ וויטטמאנן אין ק׳-באבאָטה: איהרע פראָנומעראציאָן איזט בעריטס אבגעלויפען. וועננ זיא דיעזעלבע צו ערנייערן ווינשען, האבען זיא פל׳ 2.50 איינצוזענדען. — הערדן נ׳ לאָווי אין אָהאבא-סערב: געזאנדטעס ווירד הייטע דאנקענד רעטורנירט. צוגלייך ווערדען זיא צור ערנייערונג איהרער פראָנומעראציאָן איינגעלאדען. — עהרוו׳ הערדן ראבבינער .S אין .M: עסטערן וואר דיא ציעהונג. וויר ווערדען דיעזעלבע פעראָפפענטליכען. — הערדן מ׳ נ׳ אין לעסנא: ווירד רעגעלמאָסיג געשיקקט. — הערדן פ׳ באכער אין מ׳-סיגעט: נאכסטע וואָכע. — הערדן ד׳ בוימאנן אין זשאמבעק: דיא דרוקקערייא איזט זאָ זעהר פאָן ארבייט איבערהייפט, דאס זיא פאָרלייפיג קיינע נייען אויפטראָגע ענטגעגענגעהמען קאנן. זיא וויססען דאָך דאס וויר איהנען גערנע איינען פריינדשאפטס-דיענסט לייסטען; אבער דיעסמאל זינד וויר אויסער שטאנדע, איהרעם נ׳

ווענש צו ענטשפרעכען. — הערדן מ׳ פרענקעל אין סור-דאָק: מיט געסטריגער נוממער אבגעגאנגען. — אן מעהרערע: וויא זיא אויס דער הייטיגען נוממער אונזערעס בלאטטעס ערזעהען, פאָלגט שאָן נאכסטע וואָכע דער שלוסס דער ערצאָהלונג „פאָר 700 יאהרען"; דאנן בעגיננט דיא פערזענדונג דעס סעפאראט-אבדרוקקעס אן אללע, דיא איהן ווינשען. קיינער ווירד איבערזעהען ווערדען.

וואארען-בעריכט.

געטריידע-געשאפט פאָם 5. יאָננער.

דאס אויסגעבאָט אין וועיצען וואר הייטע שוואך, דיא קויפלוסט בעשראָנקט. — עס ווארדען 8.000 מעטערצענטנער צו נאכשטעהענדען פרייזען פערקויפט:

[illegible]	ווייצען							
	באטשקאער		פעסטער ב׳		טהייס		וויעסעלבורג	
	פרייז פער 100 קילאָגראמם							
75	7.45	7.35	7.40	7.30	7.45	7.35	7.40	7.30
76	7.60	7.40	7.55	7.35	7.60	7.40	7.55	7.35
77	7.75	7.55	7.60	7.50	7.75	7.55	7.60	7.50
78	7.85	7.80	7.85	7.75	7.85	7.80	7.85	7.75
79	7.90	7.85	7.95	7.80	8.—	7.85	7.95	7.80
80	—.—	—.—	8.—	7.90	8.05	7.95	8.—	7.90
81	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

קאָרן פאָן 6 גולד׳ 20 קר׳ ביז 6 גולד׳ 40 קר׳.

נערסטע פוטטער פאָן 5 גולד׳ 20 קר׳ ביז 5 גולד׳ 50 קר׳. ברעננער פאָן 5 גולד׳ 60 קר׳ ביז 6 גולד׳ 15 קר׳ ברויער פאָן 6 גולד׳ 30 קר׳ ביז 7 גולד׳ 50 קר׳.

האפער פאָן 5 גולד׳ 60 קר׳ ביז 5 גולד׳ 90 קר׳.

קוקורוטץ פאָן 4 גולד׳ 65 קר׳ ביז 4 גולד׳ 70 קר׳,

קאָהלרעפס פאָן 11 גולד׳ 40 קר׳ ביז 11 גולד׳ 45 קר׳.

הירזע פאָן 4 גולד׳ 10 קר׳ ביז 4 גולד׳ 25 קר׳.

פריה-יאהרס-ווייצען: 7 גולד׳ 36 קר׳ ביז 7 גולד׳ 37 קר׳.

הערבסט-ווייצען: 7 גולד׳ 48 קר׳ ביז 7 גולד׳ 49 קר׳.

קוקורוטץ פער מאי-יוני: 4 גולד׳ 69 קר׳ ביז 4 גולד׳ 71 קר׳.

פריהיאהרס-האפער: 5 גולד׳ 46 קר׳ ביז 5 גול׳ 48 קר׳.

קלעע-זאאטען: לוצערנער אונגאריש נייא פל 46 ביז 52.

לעקוואר: סלאוואָניש פל׳ 21.— ביז 22 גולדען — קר׳; סערביש 21 פל׳ — קר׳ ביז 22 גולד׳ — קר׳.

רעפס: פל׳ 5.65 ביז 5.75.

האָניג: געלבער געלייטערטער פל׳ 36 ביז 37.

וואכס: ראָזענויער פל׳ 140 ביז 141.

ריבאָל פל׳ 32.— ביז 32.50.

שפיריטוס: ראָה פל׳ 13.50 ביז 13.75.

שפיריטוס-פרעססהעפע: פל׳ 15.50 ביז 15.75.

שפיריטוס ראפפינירט: פל׳ 51.25 ביז 51.50

קורזטאבעללע פאָם 5. יאנואר.

געלד-קורז

	קר׳ פל׳
מינצדוקאטען	5.72
ראנדדוקאטען	5.58
אָסט.-אונג. 9-גולדענ-גאָלדשטיקע	9.56
נאפאָלעאָנדאָר (20 פראנקס)	9.56
20 מארק-שטיקע	11.82
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59.10
פאפיער-רובעל	120.50

ווערטה-פאפיערע

אונגארישע גאָלדרענטע צו 4%	114.25
אונג. פאפיער-רענטע צו 5%	100.55
אָסטערר. גאָלדרענטע צו 4%	116.50
„ פאפיעררענטע צו 5%	100.25
סערבישע פראָמיענ-אנלעהען צו 3%	40.50
פפאנדשיינע דעס אונג. באָדענקר.-אינשט. צו 4½%	101.—
דער אונג. היפאָטהעקענבאנק צו 5½%	102.50
טירקענ-לאָזע	44.10

לאָזע

אונג. פראמיענ-לאָזע	„ 100 „	144.—
„	„ 50 „	144.—
טהייסטהאל-לאָזע	„ 100 „	138.75
וויענערלאָזע	„ 100 „	164.—
יאָסיוו-לאָזע		2.90
קרעדיטלאָזע	„ 100 „	190.—
קלארי-לאָזע	„ 40 „	55.25
דאָנוי-דאמפפשיפפאהרט-לאָז	„ 100 „	131.—
אינסברוקער לאָזע	„ 20 „	—.—
קראקויער לאָזע	„ 20 „	22.—
פאלפי-לאָזע	„ 40 „	54.—
רודאָלפס-לאָזע	„ 10 „	25.—
סאלם-לאָזע	„ 10 „	66.50
זאלצבורגער לאָזע	20 „	—.—
סטאניסלויער לאָזע	„ 20 „	41.—
וואלדשטיינ-לאָזע	„ 20 „	42.25
ווינדישגרעץ „	„ 20 „	65.—
אָסטערדייכישע ראָטהע קרייצלאָזע		18.—
איטאליענישע „ „		12.90
אונגארישע „		11.50
דאָמבוי-לאָזע		6.60
1854-ער 4% שטאאטסלאָז צו 250 פל.		142.50
1860-ער 5%	„ 500 „	144.—
„	„ 100 „	157.50
1864-ער	„ 100 „	187.25

בודאפעסטער פיעהמארקט פאם 29. דעצעמבער.

דער אויפטריעב בעטרוג: 280 שטיקק אונגארישע אָכסען, 82 שטיקק אונגארישע קיהע, 200 שטיק סערבישע אָכסען, 23 שטיקק סערבישע קיהע, 1 שטיקק ביפפעל, 7 שטיק שטיערע, 28 שטיקק צוג - אָכסען, 778 שטיקק נאכטריעב, צוזאממען 1399 שטיקק האָרנפיעה. מאן בעצאהלטע: אונגארישע מאסט-אָכסען צו פל׳ 26.— ביז פל׳ 28.—, סערבישע אָכסען צו פל׳ 25.— ביז פל׳ 30.—, אונגארישע קיהע צו פל׳ 24.— ביז פל׳ 27.— ביפפעל׳ —.— ביז פל׳ —.—, שטיערע פל׳ 25.— ביז 29.— (אללעס פער מעטערצענטנער לעבענד-געוויכט.)

שאפמארקט.

בודאפעסט, 3. יאננער. דער אויפטריעב בעטרוג 420 שטיקק. דער פרייז וואר פיר פיינוואָלליגע גאטטונגען פאָן פל׳ 13.— ביז פל׳ 16.— פער פאאר אונד 15 ביז 18 קר׳ פער קילאָגראמם לעבענדגעוויכט.

דיא נייעסטען אונד בעסטען פאטענטירטען

זאָדאוואססער- אונד ביערדרוקק-אפפאראטע

פיר פליססיגע קאָהלענזייירע עמפפיעהלט:

Wilhelm Mandler, Budapest, VI., lőportár-utcza 11. sz.

— פראָשפעקטע גראטיס אונד פראנקאָ. —

אלס ניי-יאהרס-געשענקע

עמפפיעהלט

Rozanek József

Budapest, Königsgasse I, Orczy'sches Haus.

(Király-utcza 1, Orczy-féle ház.)

האָהל-, שליפפ-, גוסס-, קריסטאלל- אונד לוקסוס-גלאז-וואארען.

פאָרצעללאן שפייזע- אונד וואש-סערוויס, ניפפ-זאכען עטצ׳

פיר הויזבעדארף אלס אויך פיר קאפע׳ס או׳ רעסטויראציאָנען.

האָנגע- או׳ טישלאמפען, זאָוויא בעלייכטונגס-ארטיקעל, טאפעלגלאז, שפיעגעל, בילדער-ראהמען.

גאָלד-, אנטיק- או׳ פאנטאזיע-לייסטען.

איבערנאהמע אללער רעפאראטורען, זאָוויא פאָרטאל- אונד ביי-פערגלאזונגען.

פעסטע פרייזע. — בעדיענונג סאָלידעסט אונד פראָמפט.

Herausgeber und Redacteur M. Dornbusch.

Budapest, 1892. Druck von Sam. Márkus, Dorotheagasse 6, (Wurmhof)

פרעסבורגער האנדעלס-פעראיינס אין פרעסבורג איינגעטראָפפען, וואָ ער פאָן מעהרערען דעפוטאציאָנען עמפפאנגען אונד ווארם בעגריססט ווארדע. דער אונטער דען קלאַנגען דעם „ראקאָצי"-מארשעס העראנברויזענדע אייזענבאהנצוג ווארדע בייא פאקקעלשיין מיט לאנג-אנהאלטענדען עליען-רופען בעגריססט. אום 8 אוהר אבענדס היעלט דר' קראָנאָוועטטער אים גראָסען זאאלע דעם פרעסבורגער שטאדטהויזעס אין אנוועזענהייט איינעם צאהלרייכען אונד פאָרנעהמען פובליקומס איינען זעהר בייפאלליג אויפגענאָממענען פאָרטראג.

(דיא פאריזער פאָרגאַנגע) געשטאלטען זיך איממער ערנסטער. דיא פראנצאָזישע רעגיערונג טריפפט גראָסע פאָרזיכטס-מאסרעגעלן פיר דען מאָרגינגען טאג, אן וועלכעם דאס פארלאמענט וויעדער צוזאממענטריטט, דא דיא אנארכיסטען דיא שטירמונג דער קאממער אין אויסזיכט שטעללען. צו דער צאהל דער ביזהעריגען „פאנאמא-פערדאַכטיגען" פערזאָנליכקייטען געזעללט זיך נייעסטענס דער נאמע דעם געוועזענען מיניסטערס באהאָה, דער איינע האלבע מילליאָן פאנאמא-געלד ערהאלטען האבען זאָלל, וועלכעם איהם אוים זיינער געלד-פערלעגענהייט געהאָלפען האט.

(דער וואהלקאמפף אין דער „לעאָפאָלדשטאדט") זאָלל היינטע ענטשיעדען ווערדען. מאן ערווארטעט איינע הייססע וואהל-שלאכט. דיא אויפרעגונג דער ביידען פארטייען האט דיא הויפטשטאַדטישע פאָליצייא צו אויסעראָרדענטליכען פאָרזיכטס-מאסרעגעלן פעראנלאססט. ניכט וועניגער אלס 250 פאָליציסטען ריקקען צור אויפרעכטהאלטונג דער אָרדנונג אוים; זאָללטע דיעזע פאָליצייא-מאכט ניכט גענינגען, זאָ איזט מיליטארישע בייהילפע אין אויסזיכט גענאָממען. דיא פראגע, אָב אדוואָקאט מאָריטץ מעזעי אָדער גראָס-אינדוסטריעללער לודוויג קרויס אן שטעללע וואהרמאנן'ס צום אבגעאָרדנעטען געוואַהלט ערשיינט, ווירד וואָהל היינטע אבענדס ערלעדיגט זיין.

(איינע יידישע פרויא, דיא מיט צווייא מאַננערן פערהייראטהעט איזט.) פריילין בעטטי פאָללאק אוים גראָססווארדיין האט פאָר 10 יאהרען העררן יאקאָב קליין אין בעקעש-טשאַבאַ געהייראטהעט. דא דאס עהעפאאר גלייך אין דען ערסטען וואָכען נאך דער האָכצייט אין אונפריעדען לעבטע, זוכטע דאסזעלבע איבעראיינשטיממענד אום דיא גערימטליכע שיידונג אן, וועלכע דער גראָסווארדיינער געריכטסהאָף אויך בעוויללינגטע. דיא געשיעדענע פרויא הייראטהעטע באלד דארויף איינען געוויססען שאַנבערג, מיט דעם זיא איין רוהיגעס, צופריעדענעס לעבען פיהרטע. ביז היינטע זינד דיעזער עהע 6 קינדער ענטשפראָססען. נאך צעהן יאהר'ען איזט עס נון דער קאָניגל' טאַפעל איינגעפאללען, דיא שיידונגס-אקטען דער פריהערען עהעלייטע בעטטי פאָללאק אונד יאקאָב קליין צו איבערפריפען, וואָבייא זיא צור איינזיכט קאם, דאס צור שיידונג דיעזער עהע קיין גרונד פאָרליעגע. דיעזער וויזען איינזיכט געמאַס אורטהיילטע יעטצט דיא קאָניגליכע טאַפעל, דאס בעטטי קליין, געבאָרענע פאָללאק, נאָך איממער דיא עהעגאַטטין דעם יאקאָב קליין זייא. נאך דעם בירגערליכען געזעטצבוכע געהאָרט דיא פרויא דעם מאנגע „מיט אללעם, וואס איהר אייגען איזט". הערען יאקאָב קליין איזט נון נאך צעהן יאהרען ניכט נור זיינע פריהערע גאַטטין, זאָנדערן אויך דאס האלבע דוטצענד שאָנבערגער'שער קינדער בעשערט!

(אוים יערוזאלעם) קאָממט דיא נאכריכט פאָם אבלעבען דעם אָבערהויפטעס דעם דאָרטיגען ראבבינאטס, הרב הגאון ר' מאיר פאַני זיל זצ"ל.

דיעיעניגען הערדען אבאָננענטען, דערען פראַנומעראציאָן אם 1. יאַננער צו ענדע גינג, ווערדען אום ערנייערונג דערזעלבען ערזוכט, דאמיט קיינע אונטערברעכונג אין דער צוזענדונג דעם בלאַטטעס אן איהרע אדרעססע איינטרעטע.

וויר מאכען דיא געעהרטען הערדען אבאָננענטען, דערען פראַנומעראציאָן צו ענדע איזט, זאָוויא דיא נייא איינטרעטענדען פראַנומעראַנטען דארויף אויפמערקזאם, דאס זיא בייא דער איינצאהלונג דיא אין סעפאראטאבדרוקק ערשיענענע האָכאינטערעסאנטע ערצאַהלונג „אריסטאָקראט אונד יודע" אונד דען אנפאנג דער יעטצט לויפענדען ערצאַהלונג פאָן אונס בעאנשפרוכען קאָננען. אויף פערלאנגען ווערדען דיעזע ראָמאנע יעדעם בייא איינצאהלונג דער פראַנומעראציאָן זאָפאָרט צוגעשיקקט.

צור פאָליטישען לאגע

— אין אונזערער מאָנארכיע. —

דיא פערהאנדלונגען דעם אונגארישען מיניסטערפראַזידענטען דר' וועקערלע מיט דען פערטרעטערן דער ראָטהשילד-גרופפע בעציגליך דער צור וואלוטא-רעגולירונג נאָטהווענדיגען געלד-אָפעראציאָנען ווארדען אם פרייטאג בעענדעט. נאך דרייטאַגיגער דויער דער בעראטהונגען קאם עס צום אבשלוססע איינעם פערטראגעס, דער דיא בעשאפפונג דעם נאָטהיגען גאָלדעס אונד דיא דורכפיהרונג אללער אנדערען פאָר-בעדינגונגען דער נייען געלד-וואַהרונג ערמאָגליכט. דיעזע ראשע אונד גינסטיגע לאָזונג דער וויכטיגען וואלוטא-פראגע בעדייטעט איינען גראָסען ערפאָלג דעם פינאנצמיניסטערס וועקערלע.

דאס אונגארישע אבגעאָרדנעטענהויז האַלט היינטע זיטצונג אונד בעגיננט מיט דער פערהאנדלונג איבער דיא קליינערען פאָסטען דעם באָדשעטס. אָב דיעזע ניכט דורך גראָסע רעדען אין דיא לאַנגע געצאָגען ווערדען, דאס האַנגט איינציג אונד אלליין פאָן דער אָפפאָזיציאָן אב.

דיא בעוועגונג דער אונגארישען גייסטליכקייט געגען דיא ציוויל-עהע געווינגט מיט יעדעם טאגע אן אויסדעהנונג. וויא „פעשטי הירלאפ" מעלדעט, ווירד איינע פלוגשריפט אין דרוקק געלעגט, וועלכע אין פיערהונדערטטויזענד עקזעמפלאַרען פערברייטעט ווערדען זאָלל. היעפאָן ווירד דער פיערטע טהייל דען גייסטליכען צוגעזענדעט, 300,000 עקזעמפלאַרע היןגעגען דורך אגענטען אונד אויף יאהרמאַרקטען פערקויפט ווערדען. דער צוועקק דיעזער פלוגשריפט איזט, אים פאָלקע געגען דיא ציוויל-עהע שטיממונג צו מאכען.

דיא אָסטערייכישע רעגיערונג איזט נאָך איממער אויף דער זוכע נאך איינער „פעסטען מאיאָריטאַט". דיא קאָנפערענץ צווישען דעם מיניסטער-פראַזידענטען גראפען טאאפפע אונד דען פיהרערן דער פארטייען דעם אָסטעררייכישען אבגעאָרדנעטענהויזעס איבער דאס נייע רעגיערונגס-פראָגראמם זינד נאָך ניכט צום אבשלוססע געלאנגט. וויא עס שיינט, קאָממט עס דורך דען ווידערשטאנד דער דייטש-ליבעראלען פארטייא שווער צו איינעם רעזולטאט. איינען געדיעגענען, אויפזעהען ערערעגענדען לייט-ארטיקעל איבער דיעזע פראגע ברינגט דער רייכסראטהס-אבגעאָרדנעטע דר' בלאָך אין דער ייננגסטען נוממער זיינער „אָסטעררר' וואָכענשריפט." אין דיעזעם ארטיקעל ווירד דיא ליבעראלע פארטייא אויפגעפאָרדערט, בייא דער פערהאנדלונג מיט דער רעגיערונג דיעזע פאָר אללעם אויף איינע ענערגישע אבוועהר דעם אנטיסעמיטיסמוס שריפטליך צו פערפפליכטען. „ווענן איהר (הייססט עס אין דיעזעם ארטיקעל) דיא רעגיערונג היער וויללינג ענטגעגענקאָממט, דאנן קאנן זיך דיא פארטייא איינעס האָהען ערפאָלגעס ריהמען."

„דער ליבעראליזמוס איזט איין פראָגראמם-פונקט דיעזער פארטייא, האט איהר יאהרצעהנטע הינדורך גלאַנץ אונד רוהם פערליעהען, אויף דיעזעם פראָגראמם היין ווארדע זיא געוואַהלט, האבען דא פאָרטשריטטליכען וואַהלער איהר דיא מאנדאטע

מעדר, דא ער דאס פערפאהרען דעם ריטטערס געגען דיא יודען פעראבשייטע.

באלד ערפוהר ער אויך, דאס דער ריטטער הדסה אונד איינע אלטע פרויא ענטפיהרט האבע. יעטצט וואר איהם דאס געשפראַך צווישען דען ביידען שרעקקליכען וויבערן אים ברענגענדען הויזע פערשטאַנדליך, אונד ער וואר איבערצייגט, דאס דער ריטטער דאס פערברעכען בעגאנגען האבע. אבער וואָהין האטטע ער דיא ענטפיהרטע געבראכט? אָווען שטרייפטע איינע וואָכע לאנג אין דער געגענד אומהער. אללע נאכפאָרשונגען הא‌טען פרוכטלאָז. ער קעהרטע ערמאטטעט נאך יאָרק צוריקק אונד ערווארטעטע זעהנליך איינע געלעגענהייט, אין דאס שלאָסס צו קאָממען. ער קאָנגטע ניכט אינס שלאָסס קאָממען. ערסט אלס דיא יודען דיא סאָלדאטען היניוס שיקקטען, קאָנגטע אָווען נאַהערעס ערפאהרען. ער קאם מיט יענעם מאנגע צוזאממען, דער זיך מיט שאטאָגראַן'ס דיענער אינס געפאַנגניס איינגעשליכען האטטע. דיעזער ענטדעקקטע איהם דאס געהיימניס.

געראדע דאמאלס האטטע דער הויפטשטורם דער פיינדע געגען דאס שלאָסס בעגאָננען. אָווען וויטהעטע אונד וואָללטע דען ריטטער שאטאָגראַן ערשלאגען. דא ענטדעקקטע איהם דער פאָן דער מאנגשאפט דעם שלאָססעס איינען געהיימען אונטעראירדישען גאנג צום געפאַנגניס. „איך קעננע דען געהיימען וועג," זאגטע ער.

דורך איינע האָהלע דעם וואלדעס געלאנגטען זיא לויט פיהרונג אין דאס געפאַנגניס. דאָרט ערבראכען זיא מיט איינעם שטעמם-אייזען דיא טהיר, וואָ זיא דאָן יאָזעף אבודאל פאנדען. אלס דיעזער זיך גערעטטעט זאה, איילטע ער מיט אָווען נאך לאָנדאָן, אום פאָם קאָניג שנעללע הילפע פיר דיא זאָ הארט בעדריקקטען יודען צו ערביטטען. דא זיא דען קאָניג אין לאָנדאָן ניכט פאנדען, בעגאבען זיא זיך ראש נאך דער נאָרמאנדיע. היער האטטע דער קאָניג אוים דעם מונדע אבודאלס אונד אָווענס אללעס ערפאהרען.

דען יודען אין יאָרק קאָננטע לײדער ניכט מעהר געהאָלפען ווערדען. עס וואר צו שפאט.

קאָניג ריכארד אונד דעססען מוטטער האטטען איהרע פריידע אן דעם גליקקע דעם וויעדער פעראייניגטען ליעבעספאארעס. אויף דען וואונש דער קאָניגין ווארדע דיא האָכצייט דעם פאארעס אין רואן געפייערט. ר' נחמי' פאָללצאָג דיא טרויאונג. דאס קאָסטבארע ברויטקלייד הדסה'ס ווארדע אויף בעשטעללונג אונד אנאָרדנונג דער קאָניגין פערפערטיגט. דיא צום ערשטוינען אללער בעוואָהנער פאָן רואן אין דער סינאגאָגע אלס ברויט-פיהרערין ערשיען.

ר' נחמיה קעהרטע צו זיינער געמיינדע צוריקק, וואַהרענד דיא אלטע מערעדיטה, איהר זאָהן אָווען אונד דער וואקקערע אָסבאָרן דאס נייא-פערמאַהלטע פאאר נאך טאָלעדאָ בעגלייטעטען.

דאָן יאָזעף אבודאל ווארדע פאָם קאָניג פאָן פאָרטוגאל צום מיניסטער ערנאננט. דאמאלס וואָללטען זיך דיא קרייצפאהרער געראדע נאך פאָרטוגאל איינשיפפען, וואס דאָן יאָזעף מיט צושטיממונג דעם קאָניגס פערהינדערטע. עס קאם דאבייא צו איינעם געפעכטע. ריטטער שאטאָגראַן, דער פאָר דעם צאָרן דעם קאָניגס ריכארד דיא פלוכט ערגריפפען אונד זיך עבענפאללס אויף דעם שיפפע דער קרייצפאהרער בעפונדען האטטע, פיעל אלס געפאַנגענער אין דיא האַנדע דער פאָרטוגיעזען. דאָן יאָזעף ליעס דען געפאַנגענען ריטטער אן דען קאָניג פאָן ענגלאנד אויסליעפערן.

דער צאַר אין אנגסט אונד פורכט.

(ראָמאן אוים דעם היינטיגען לעבען רוסלאנדס.)

(נאך איינעם ראָמאן פאָן לעאָ פ' ריינהאלד.)

(106. פאָרזעטצונג.)

גראָספירסט אלעקסעי בעגאנן בייא צאר אלעקסאנדער III. זיינע לאנגזאמע אונטערגראבונגס-ארבייט; ער בעגאנן זיא מיט פערדאַכטיגונגען, מיט ליגען אונד פאלשען בעהויפטונגען. אונד זאָ זעהר אויך אלעקסאנדער III. ניכט הערען צו וואָללען שיען, זאָ ווירקטע דאס גיפט דענגאָך לאנגזאם, אבער זיכער.

אונד איינעס טאגעס ערהיעלט דער שלאָסספערוואַלטער איוואן געללאָוו דען אויפטראג, זיך אונפערציגליך בייא זיינער מאיעסטאַט צור אודיענץ צו מעלדען.

גענעראל טשעראווין מאכטע איין געהיימניספאָלל ערנסטעס געזיכט, אלס מאן געללאָוו דיעזען בעפעהל אין דען יאכט-קלוב איבערבראכטע.

„ארמער געללאָוו!" מורמעלטע ער „גוטער קערל דאס — טהוט מיר לייד!"

איוואן געללאָוו היננגעגען שיען ניכט אים גערינגסטען בעשטירצט איבער דיעזען בעפעהל; ער האטטע איהן זייט טאגען ערווארטעט.

וואוססטע ער דאָך, דאס דער האסס גראָספירסט אלעקסעי'ס ניכט רוהען קאָננטע אונד דאס עס איבער קורץ אָדער לאנג צווישען איהם אונד דעם פירסטען צו איינעם צוזאממענשטאָססע קאָממען מוססטע.

ער וואר פאָרבערייטעט אויף דיעזען קאמפף אונד דער צופאלל האטטע איהם געפאַהרליכע וואפפען אין דיא האַנד געשפיעלט. (פאָרזעטצונג פאָלגט.)

(אין דער קאָנפערענץ דער ליבעראלען רייכסטאגס-פארטייא) ווארדע געסטערן דיא בעראטהונג איבער דאס באָדשעט בעגאָננען. אויף איינע אנפראגע אנטוואָרטעטע מיניסטער-פרעזידענט וועקערלע, ער ווערדע דאהין שטרעבען, דאס אין דער אייסערען ערשיינונג אונד אין דען אייסערונגען דעם האָפעס דיא שטאאטסרעכטליכע שטעללונג אונגארנס צור פאָללען געלטונג געלאנגע.

(איינע אייגענע אונגארישע אָרדענס-אויסצייכנונג.) דיא דיפלאָמע אונד גראָסערען אָרדענס-אויסצייכנונגען, וועלכע אן אונגארישע שטאאטסבירגער פערליעהען ווערדען, מיססען פאָם אָסטערדייכישען מיניסטער-פרעזידענטען מיט אונטערצייכנעט ווערדען. דער אונגארישע מיניסטערפרעזידענט דר' וועקערלע מאכט נון זיינער מאיעסטעט אים נאמען דער אונגארישען ריעגיערונג פאָלגענדען פאָרשלאג: עס זאָלל איינע נייע אייגענע אונגארישע אָרדענס-אויסצייכנונג געשאפפען ווערדען, וועלכע דער געגענ-צייכנונג דעם אָסטערדייכישען מיניסטער פרעזידענטען ניכט בעדארף אונד בלאָס אן אונגארישע שטאאטסבירגער פערליעהען ווערדען קאנן.

(פירסט-פרימאס וואסארי) האט זיינען בעריכט אן דען פאפסט איבער דיא פאָן דער אונגארישען רעגיערונג געפלאנטען רעפאָרמען בערייטס פערטיגגעשטעללט. אין דעמזעלבען זאגט דיעזער קירכענפירסט פאָלגענדעס איבער דיא רעציפירונג: „דיא יידישע רעליגיאָן איזט דורך דיא בעשטעהענדען פערהעלטניססע שאָן לאנגסט רעציפירט. זיא ווירד אין ניכטס, וועדער דורך דען שטאאט, נאָך דורך אנדערע קירכען געשטאָרט, זיא קאָננטע זיך פרייא אין אָרטהאָדאָקסע אונד נעאָלאָגע קאָנפעססיאָנען טהיילען, אונד יעדע קאָננטע איהרע צערעמאָניען, איהרע אונטערווייזונגען, איהרע געברייכע איבען. וואס אבער דען אומשטאנד בעטריפפט, דאס געלעגענטליך דער רעצעפציאָן אויך בעצוועקקט ווירד, דאס דיא מאָגליכקייט דעס איבערטריטטעס פאָן דער כריסטליכען צור יידישען רעליגיאָן אויסגעשפראָכען ווערדע, זאָ פערשטאָססט דיעס געגען דיא גלויבענס-גרונדזאָטצע, אונד דעם קאנן דיא ראָמיש-קאטהאָלישע קירכע ניע צושטיממען.“

(איין ווענינג פערשפאָטעט) קאָממט אונס דער בעריכט איבער דען פערלויף דער גראָסארטיגען האָכצייטס-פייער צו, דיא אם פערגאנגענען דיענסטאג אין קלויזענבורג שטאטטפאנד. הרב מו"ה ר' חיים צבי רייך נ"י, ראבבינער דער געמיינדען גאָוואָק אונד אָסלאָני, פערמאָהלטע זיך מיט דער טאָכטער דעם עהרוו' הערן אָבער-ראבבינערס דער קלויזענבורגער אָרטה' געמיינדע. אונזער בעריכטערשטאטטער שרייבט: דיא קלויזענבורגער אָרטה' געמיינדע האט געוויסס נאָך ניע איינע זאָ גראָסארטיגע האָכצייטס-פייער אין איהרער מיטטע געזעהען. פאָן נאה אונד פערן וואָרען גאָסטע הערבייגעשטראָמט, איינערזייטס אום אן דער שמחה של מצוה טהיילצונעהמען, אנדערערזייטס לקבל פני הרב הגאון ר' קאָפל רייך נ"י. דיא בודאפעסטער אָרטה' געמיינדע האטטע דיא הערערן א' י' שטרויס אונד אדאָלף פראנקל אלס דעלעגירטע צור האָכצייט דעס זאָהנעס איהרעס ראבבינערס ענטזענדעט. אונטער דען גאָסטען וואָרען 9 רבנים אונד פיעלע לומדי תורה פאָן קלויזענבורג אונד אומגעבונג. דיא טרויאונג פאָללצאָג הרב הגאון דק"ק ענטרעדאם. דאנן פערזאממעלטען זיך דיא גאָסטע, עטווא 400 פערזאָנען, אין איינעם פראכטפאָללען זאאלע צום האָכצייטסמאל. באלד דאראויף ערשיען דאס ברויטפאאר צור טאפעל אונד ווארדע פאָן אללען זייטען מיט הערצליכען גליקקווינשען עמפפאנגען אונד שטירמיש בעגריססט. דער ברייטיגאם היעלט איינע פאָרטרעפפליכע דרשה, וויא זיא עבען איינעם אורענקעלם של הגאון הגדול מוה"ר קאָפל חריף זצוק"ל ווירדיג איזט. פאָם פובליקום לעבהאפט אויפגעפאָדערט, היעלטען דיא דעלעגירטען דער בודאפעסטער געמיינדע מיט גראָססעם יובעל אויפגענאָממענע רעדען, פאָן וועלכען זיך דיא דעם הערן שטרויס דורך גייסטרייכען אינהאלט אונד שאָנע פאָרם אונד דיא דעם הערן פראנקל דורך פאָרנעהמהייט אונד שוואונג דער שפראכע אויסצייכנעטע. דאנן שפראכען ביינאהע אללע רבנים געדיעגענע דברי תורה, דיא פיעלען בייפאלל פאנדען. אים נאמען דער קלויזענבורגער געמיינדע היעלט הערר באָסקאָוויטץ איינע טיעף עמפפונדענע אנשפראכע. ערסט אום 2 אוהר נאך מיטטערנאכט גינג דיא האָכצייטס-געזעללשאפט אויסאיינאנדער. פאָן דער לעבהאפטען טהיילנאהמע דער וויטעסטען קרייזע אן דיעזעם פריידענפעסטע צייגט דער אומשטאנד, דאס מעהר אלס 400 גראטולאציאָנס-טעלעגראממע איינליעפען פאָן דענען 255 אן דען עהרוו' הערן אָבער-ראבבינער אויס בודאפעסט געריכטעט וואָרען. מיט בעזאָנדערער אויפמערקזאמקייט לוישטע דיא האָכצייטס-געזעללשאפט דער פערלעזונג איינער דעפעשע, דיא דער רייכסטאגס-אבגעאָרדנעטע אלעקסאנדער העגעדיש אן דען עהרוו' הערן אָבער-ראבבינער גלאזנער ריכטעטע. דיעזעלבע לויטעט וואָרטליך: „Boldogság, szerencse és egészség legyen kedves leányával a házas életben mazel és broche. Hegedüs Sándor képviselő.“

(דאנקזאגונג.) ז' עהרווירדען הערר אָבער-ראבבינער גלאזנער אין קלויזענבורג ערזוכט אונס אום דיא פעראָפפענטליכונג פאָלגענדער פאָן עש"ק פ' שמות דאטירטען צייליען: צור חתונה מיינער טאָכטער תחי', וועלכע דיעזע וואָכע בעזהי"ת למזל פאָר זיך גינג, בין איך פאָן זאָ פיעלען געמיינדען, רבנים, פאמיליען אונד פריינדען מיט גראטולאציאָנען בעעהרט וואָרדען, דאס איך ניכט אין דער לאגע בין, יעדעם איינצעלנען צו דאנקען. איך ווילל דאהער אויף דיעזעם וועגע אלל דעניעניגען, דיא אן אינזערער שמחה טהיילנאהמען אונד דיעס מיר אויף בריעפליכעם וויא אויף טעלעגראפישעם וועגע קונדגאבען, מיינען אינניגסטען דאנק אויסשפרעכען אונד זיא פערזיכערן, דאס דער איינדרוקק דיעזער אימפאָזאנטען טהיילנאהמע מיר איין אונפערגעססליכעס אנדענקען בלייבען ווירד. — כ"ד ידידם הדו"ש וישמח בשמחתם תמיד

הק' משה שמואל גלאזנער
אב"ד פה קהלתינו והגליל.

(דיא געהאלטס-ערהאָהונג דער שטאאטס-בעאמטען אונד דער רייכסטאגס-דעפוטירטען) בילדעטע פאָרגעסטערן דען געגענשטאנד דער בעראטהונג אין דער פינאנצקאָממיסיאָן דעס אונגארישען אבגעאָרדנעטענהויזעס. וואס דיא געהאלטס-אויפבעססערונג דער שטאאטס-בעאמטען בעטריפפט, ווירד דיעזעלבע טאבעללאריש נאך דען קאָמיטאטען פעסטגעשטעללט ווערדען, אונד קאָננען דיעזע געהאלטס-טאבעללען יע נאך דער פינאנציעללען לאגע אללייאָהרליך אבגעאָנדערט ווערדען. אנדערס איזט עס מיט דעם האָנאָראר דער רייכסטאגס-אבגעאָרדנעטען. דיעזע בעציעהען ביז יעטצט 5 גולדען טאָגליכע דיאָטען אונד אויסערדעם 800 גולדען יאָהרליכעס קווארטיער-געלד. דיא קאָממיסיאָן פאססטע דען בעשלוסס, דאס יעדער אבגעאָרדנעטע פאָן נון אן 3000 גולדען יאָהרליך (נאָמליך 2200 גולדען דיאָטען אונד 800 גולדען קווארטיער-געלד) אין פיערטעליאָהריגען ראטען צו בעציעהען האבע.

(דר' קראָנאוועטטער אין פרעסבורג.) דער אָסטערדייכישע רייכסראטהסאבגעאָרדנעטע דר' פערדינאנד קראָנאוועטטער, וועלכער נייליך — וויא וויר בעריכטעטען — איינע איבעראוים צינדענדע רעדע געגען דיא אונגארנ-פיינדע אונד אנטיסעמיטען אים אָסטערדייכישען אבגעאָרדנעטענהויזע געהאלטען האט, איזט פאָרגעסטערן אום האלב 6 אוהר אבענדס אויף איינלאדונג דעם

פאָיללעטאָן.

פאָר 700 יאהרען

(היסטאָרישער ראָמאן אויס דעם ענדע דעס צוואָלפטען יאהרהונדערטס.)

(137. פאָרטזעטצונג אונד שלוסס.)

„זיא וואר פאָן דער וואהרהייט דיינער ליעבע פעסט דורכדרונגען,“ (בעריכטעטע הדסה דעם קאָניג). „אונד וואס אלס טיישונג, אלס טריילאָזיגקייט ערשיינען קאָננטע, ערקאנגטע זיא אלס איין אָפפער, דאס ער איינער הייליגען פפליכט בראכטע. זיא פרייטע זיך גליקקליך, פאָן זיינעם מונדע וואָרטע דער ליעבע פערנאָממען צו האבען. איהר גייסט פערוויילטע שטעטס ביי איהם, זיא פרייטע זיך, ווענן זיין נאמע אויסגעשפראָכען ווורדע, אונד איהרע לעטצטען וואָרטע וואָרען געבעטע פיר זיין הייל.“

זיינער געפיהלע ניכט לאָנגער מייסטער, וואנדטע זיך ריכארד ראש אום אונד איילטע אויף זיינע מוטטער צו. „אָ, מיין נאָטט,“ ריעף ער, „זיא האט מיך ביז צו איהרעם טאָדע געליעבט, אונד איך —“

„פאססעט איך, מיין טהייערער ריכארד,“ זאגטע עלענאָרע. „לאססט דאס מאָדכען ניכט מערקען, וואס אין איך פאָרגעדם.“

„אָ, דיעזעס מאָדכען קעננט מיין געהיימניסס, אונד ווירד עס פערשווייגען,“ ערוויעדערטע דער קאָניג. „זיא איזט ווערטה, מאלקא'ס פריינדין צו זיין. וויא קאָממט זיא היעהער?“

דורך דיא אנטוואָרט דער קאָניגין ערפוהר ריכארד, דאס אבודאל דער עהעמאלינע פערלאָבטע מלכה'ס אונד נונמעהר דער ברייטיגאם הדסה'ס זייא, אונד פאָן איהר אלס איך אים קאמפפע געפאללענער געטרויערט ווערדע, וואָהרענד דער ראבבי פירכטעטע, דאס איהן שאטאָבראָן געטאָדטעט האבע.

„הא, דיעזער עלענדע שאטאָבראָן,“ ריעף דער קאָניג אויפפלאממענד. „דאס איזט דיא צווייטע קלאגע, דיא איך הייטע געגען איהן פערנעהמע. אויך סאליסבורי נאננטע מיר איינען יינגלינג, דען ער טיקקיש ערגריפפען אונד איינגעקערקערט האט.“

„וויר בעקלאגען דיך, ארמעס קינד,“ בעגאנן דער קאָניג, „וויר האבען ערפאהרען, וועלך הארטער פערלוסט דיך געטראָפפען האט. לאסס אבער זעהען, אָב דיין קאָניג ניכט דיא וואונדען, דיא דיר דאס געשיקק געשלאגען האט, צו היילען פערמאג. וויר וואָללען ניכט, דאס דוא דיינע צופלוכט צו פרעמדען נעהמעסט.“

„דאָן יאָזעפס עלטערן זינד מיר ניכט פרעמדע,“ ערוויעדערטע הדסה.

„דאָן יאָזעף?“ ריעף דער קאָניג איבעראשט. „היססט דענן דיין ברייטיגאם ניכט אבודאל?“

„אללערדינגס, אייער גנאדען,“ זאגטע זיא, „דאָן יאָזעף אבודאל.“

„היממעל!“ ריעף דער קאָניג. „וואָרע עס מאָגליך? וואָהער האסט דוא דיא נאכריכט פאָן זיינעם טאָדע?“

„זיא איזט אויס לאָנדאָן געקאָממען,“ ערוויעדערטע הדסה.

„איך אבער זאגע דיר, דאס דאס פאלש איזט,“ ערוויעדערטע ריכארד פריידיג ערגליהענד. „יאָזעף! יאָזעף! יא, דאס וואר דער נאמע! אָ, נאָטט! זאָ קאנן איך דאָך צום טהייל פערגיטען. מוטטער! פערגאָננעט, דאס דיעזעס מאָדכען נאָך היער פערוויילע. איך קעהרע באלד צוריקק.“

ער ענטפערנטע זיך ראש. הדסה ציטטערטע, אונד דער בישאָף רעדעטע איהר פריינדליך צו. „זייא אויף איינע גראָססע פריידע פאָרבערייטעט,“ זאגטע ער.

„מיינע ליעבע מיטהע ווירד וויעדער פריידיג בליהען,“ שפראך דיא מוטטער דעס קאָניגס, מיט פייכטען אויגען לאָכעלנד.

זיא האטטע דיעס קוים געשפראָכען, אלס דער קאָניג וויעדער איינטראט איהם פאָלגטע איין יונגער מאנן.

„אבודאל!“ שריע הדסה אויף.

ערסט שפאָטער וואר עס מאָגליך, צו גענגענייטיגען ערקלאָרונגען צו געלאנגען; דענן אויך אבודאל בעגריף ניכט, וויא איהם איין אונפערמוטהעטעס גליקק היער דיא געליעבטע בריוט אויפבעוואהרט האטטע.

אָוועץ וואר דער אורהעבער דיעזעס גליקקעס. ער וואר נאָמליך אין פערצווייפלונג, אלס זיינע מוטטער פערשוואונדען בליעב. פאָן זיינער אנגסט אומהערגעטריעבען, ערפוהר ער ערסט שפאָט דען איינצוג דער יודען אין דיא בורג, אָהנע רעכט צו בעגרייפען, וואס דיעזען שריטט פעראנלאסט האבע. ער ערשטוינטע, אלס דער ריטטער דיא בורג בעלאגערטע, האטטען דיא יודען דען ריטטער אויס דעם שלאָססע פערטריעבען, האטטע ער עס פרייוויללינג פערלאססען? יעטצט האטטע ער שאטאָבראָן שפרעכען קאָננען, אבער ער וואָללטע עס ניכט